

Rakovník: Schodiště nabízí pohled na nebe

První zprávy o zdejší rychtě jsou z patnáctého století. Sídliła zprvu v pro-
najatém domě, později byl pro potřeby správy města zakoupen dům na
jižní straně náměstí.

Jiří Chum

Nový radní dům opatřený vížkou s hodinami vznikl následně (1564) na místě radního domu předchozího. Prameny uvádějí, že stavbu provedl vlašský stavitel Jan. Budova byla pokryta šindelem a měla dva prkenné štíty obrácené do náměstí, které vyzdobil (1580) rakovnický měšťan malíř Daniel. Ve dvoře byl obecní pivovar, sladovna a kašna. Vchod završoval znak města, z velké zasedací síně se vystupovalo na pavlán. Zasedací síň také zdobily malby, naproti měl kancelář a archiv městský písař. V poschodí nechalo město zřídit místnost pro ubytování vzácných hostů. V místnosti zvané depozice se v truhlách a almarách uchovávaly majestáty, peníze i pečeti. Při první důkladnější opravě (1596–1598) byly do vížky vsazeny nové hodiny, které však musely být brzy vyměněny (1608). Za třicetileté války potkalo radnici trojí vyplnění: císařskými vojsky (1631), Sasy (1634) a Švédy (1639). Obnovena byla Mikulášem Hofmannem z Kolečovic (1679), opatřena novými hodinami, shořela však při velkém požáru města (1733). Novou budovu postavil Tomáš Horák z Rakovníka v následujících pěti letech. Výzdoba průčelí pochází z druhé poloviny osmnáctého století, z obnovy po dalším požáru (1753) celého náměstí. Radnice pak prošla ještě několika většími opravami (1849, 1865, 1878, 1894, 1906).

Budova radnice je jednopatrová s věží (39 metrů) vystupující o jedno patro nad střechu a tvořící na průčelí risalit. Plochy mezi okny zdobí páskový ornament provedený ve štuku. Nad hlavní římsou byla vyvedena (1906) atika s deseti pilíři, na něž byly později přidány kamenné vázy. Vchod je vedle věže, vroubí jej barokně profilovaný půlkruhový venýř, nad nímž se vytáčí římsa. Okna jsou vesměs obdélná, v patře se střídají nadokenní římsy střežovitě zalomené s obloukovými. Věž má okna architektonicky vyznačená na všech stranách, ale v pobočných průčelích jsou zazděná. Hlavní římsa

budovy nad prvním patrem tvoří kusý štít, jehož nástavce se stácejí do závitů. Mezi ně byla upevněna (1906) kartuš se znakem města. Pod hlavní římsou jsou umístěny ciferníky hodin, střecha věže přechází do osmiboké barokní bání. Ta nese lucernu, již zakončuje cibulovitá báníka a pozlacená makovice. Dvojramenné, zprvu dřevěné schodiště bylo nahrazeno (1894) schodištěm kamenným. Kryje je rovný strop, na kterém je

ve štukovém orámování namalován pohled na nebe, v jehož spodním okraji je zobrazen Rakovník ze druhé poloviny osmnáctého století.

Hodinový stroj věžních hodin byl naposledy instalován v minulém století (1920). Když začal vykazovat výrazné nepřesnosti v chodu (2002), bylo po jeho důkladné opravě na místo kyvadla osazeno elektrické zařízení dálkově řízené mezinárodním signálem. Demontované součásti (*kyvadlo a krokové kolo*) je možné kdykoliv osadit zpět a uvést stroj do původního stavu. ■

Za odbornou spolupráci děkujeme **Bc. Alidě Štulajterové**, tiskové mluvčí MěÚ Rakovník.

Zvon v okně

Hodinový stroj

Věž radnice je vysoká 39 metrů